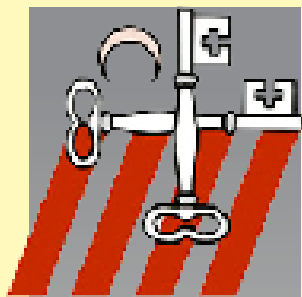

COMUNICACIÓ

REVISTA DEL CENTRE D'ESTUDIS TEOLÒGICS DE MALLORCA

Les missions al segle XXI. 25 anys de la parròquia de Rabiro Separata del núm. 145 de *Comunicació*

145/S
2026

Catalina Albertí Victory

Joan Bauzà i Bauzà

Jaume Antoni Obrador Adrover

Obinna Nicodemus Okoye

Yosbel Lazo Cordero

COMUNICACIÓ

Núm. 145
2025

Centre d'Estudis Teològics de Mallorca

COMUNICACIÓ

Revista del Centre d'Estudis Teològics de Mallorca

Director:

Francesc Ramis Darder

Consell de Redacció:

Jordi Gayà Estelrich
Antoni Jesús Dols Salas
Joan Andreu Alcina
Ramon Lladó Rotger
Francesc Ramis Darder

Correcció lingüística:

Santiago M. Amer Pol

Redacció i Administració:

Seminari, 4 · Telèfon 971 21 46 04
07001 Palma (Mallorca)
E-mail: cetem@bisbatdemallorca.org

Depòsit Legal:

P.M. 197-1975

Fotocomposició i impressió:

Serveis Gràfics Eugeni
Tel. 646 315 191
07007 Palma (Mallorca)
E-mail: sgeugeni@sgeugeni.es
www.sgeugeni.es

SUMARI

Catalina Albertí Victory PRESENTACIÓ	7
Joan Bauzà i Bauzà LES MISSIONS COM A INSPIRACIÓ AL SEGLE XXI	9
Jaume Antoni Obrador Adrover LA PARRÒQUIA DE RABIRO AL BURUNDI FA VINT-I-CINC ANYS	21
Obina Nicodemus Okoye DE NIGERIA A MALLORCA: UNA EXPERIENCIA DE FE COMPARTIDA	25
Yosbel Lazo Cordero DESDE CUBA	31

Presentació

Catalina Albertí Victory
Delegada Diocesana de Missions

Amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la Parròquia de Rabirot a Burundi, es varen realitzar una sèrie d'actes a la nostra Diòcesi.

La visita del senyor arquebisbe de Gitega, Mons. Bonaventure Nahimana, juntament amb el nostre missioner diocesà Mn. Jaume Obrador, que vengueren del Burundi per poder passar uns dies a la nostra diòcesi, rebuts pel nostre bisbe, Mons. Sebastià Taltavull. Compartírem amb ells una eucaristia i trobada missionera al Santuari de Lluc, visita a la Seu i al Palau Episcopal, entre d'altres activitats.

Mn. Joan Bauzá va dur a terme una ponència a l'Arxiu del Regne de Mallorca: «Les missions, inspiració del segle XXI», amb la presència del nostre bisbe i dos capellans que ens explicaren el seu testimoni a la nostra diòcesi.

Aquesta acció missionera, iniciada amb l'enviament dels apòstols, és considerada com l'«activitat primària de l'església, essencial i mai acabada», situant-se dins l'acció evangelitzadora, com una de les seves dimensions essencials. Hi han contribuït centenars de missioners i missioneres mallorquins i ho estan fent en l'actualitat uns 48 mallorquins repartits pels cinc continents. És de justícia reconèixer la seva labor i el seu lliurament des de la comunitat cristiana que els va enviar, de de la societat civil a la qual es reconeixen vinculats. Però és encara més commovedor descobrir que ells i elles, dins la seva petitesa i pobresa, continuen essent continuadors d'aquells que van sortir a recórrer els camins del món proclamant que Jesús és viu.

Missioner i missionera és la persona (bisbe, sacerdot, religiós o religiosa, laic) que dedica la seva vida, o un període llarg de la seva vida, a la primera evangelització. El Decret *Ad Gentes* (núm. 23) del Concili Vaticà II ho explica: «Tot deixeble de Crist té el deure de difondre la fe, però el Crist

Senyor sempre crida d'entre els seus deixebles els que vol perquè estiguin amb ell i els envia a predicar als pobles pagans. Per tant [...], inspira la vocació de missioner en el cor dels individus i suscita al mateix temps en l'Església instituts que consideren com a deure la missió d'evangelització que pertany a tota l'Església».

Les missions com a inspiració al segle XXI

Joan Bauzà i Bauzà

Som convidat a tractar el tema «Les missions com a inspiració al segle XXI». El tractaré en dos apartats distints. En el primer, aportaré quatre fets que em semblen significatius. En el segon apartat, aportaré quatre suggeriments que em semblen pertinents.

Primera part

Primera part: quatre realitats de la nostra actualitat.

Primera realitat: La fotografia en color del presbiteri de la Seu el passat dimecres sant a la celebració de la Missa Crismal. Si no teniu aquesta fotografia, o si no guardau la imatge en la vostra retina, consultau les pàgines web del bisbat, d'IB3 o de la Seu. El cas real fou que a les cadires del cor de la Seu s'hi varen asseure concelebrants de diversos colors de pell, de diverses llengües d'origen i de procedències de diversos continents. De quantes nacions n'hi havia de capellans? No em referesc a capellans que es trobaven de visita a Mallorca aquell dia, em referesc a sacerdots pertanyents al presbiteri de l'Església de Mallorca. Aquest fet a mi m'evocà el que solia contar als amics aquell bon missioner nostre que fou Sebastià Salom. Contava que les primeres fotografies que conservava de la seva estada al Burundi estant amb el bisbe i capellans de la diòcesi, quasi tots, exceptuats uns pocs, eren blancs. I continuava contant que en la darrera fotografia que conservava de reunions del presbiteri tots els rostres eren de color, exceptuat un, que era el seu. En els molts anys que Sebastià estigué a Àfrica, l'Església africana canvià molt.

No convendria que nosaltres començàssim a pensar que en aquests darrers anys l'església de Mallorca ha començat a canviar molt pel que fa referència al seu presbiteri i, tant o més que al presbiteri, a les congregacions religioses femenines i masculines presents a la nostra illa?

Segona realitat que vull aportar, que està molt prop de la primera fotografia que just he comentat, i que confirma el mateix estat de coses, val a dir,

la mateixa realitat vivent: la fotografia que es pugui fer dels qui estam a la taula davant vostès, convidats a intervenir davant vostès: Hi ha un cubà, Yosbel, un mallorquí, Joan, i un nigerià, Nicodemus. Els tres, tots tres estam convidats a tractar una mateixa temàtica: les missions al segle XXI. Tots tres procedim d'una pàtria distinta i d'un idioma distint, i tots tres formam part d'un mateix presbiteri. Cap dels tres no procedim d'un mateix pla de formació seminarística i tots tres estam treballant en un mateix pla evangelitzador. La primera fotografia a què he al·ludit, la de la Missa Crismal a la Seu, i la del Col·loqui de Missions a l'Arxiu del Regne, totes dues pertanyents a aquest mateix mes d'abril de 2026, són fotografies que donen fe de la realitat actual: una realitat distinta de la fa tan sols uns pocs anys.

Tercera realitat: Les declaracions del cardenal dominic, arquebisbe d'Alger, Jean-Paul Vesco: «A la ment dels algerians, l'Església ja no és Europa, ni França, ni un residu de la colonització. L'Església i els cristians ja no s'associen al bloc occidental com abans. Hi ha una seixantena de sacerdots i més d'un centenar de religiosos i religioses, i els qui s'incorporen avui a l'Església són sobretot subsaharians o procedents del Sud global. Hi ha molt pocs europeus. En trenta anys, l'Església a Algèria, país majoritàriament musulmà, ha esdevingut més africana –en el sentit que Algèria és un país del continent africà–, però també més catòlica, –en el sentit d'una realitat marcada per la multiplicitat de nacionalitats».

Abans d'aquestes paraules del cardenal africà, el papa Francesc havia entrevistat que el futur del catolicisme es trobava a Àfrica i a Àsia. Pregunta: Poden tenir alguna cosa a veure aquestes paraules amb la nostra Església local? No coincidim la diòcesi algerina i la nostra mallorquina en el sentit que també la nostra s'ha tornat més no cristiana per cultura i més catòlica per transversal?

Quarta realitat: l'extraordinari èxit editorial del llibre, de 488 pàgines, de Javier Cercas titulat *El loco de Dios en el fin del mundo*, en què conta la seva experiència de viatjar a Mongòlia en el mateix avió que el papa Francesc, el setembre de 2023. Aquest escriptor espanyol, ateu confessat, fou convidat pel Vaticà a acompanyar el Papa en aquesta visita. Fa mesos que vaig llegir

el llibre i, en ocasió d'haver de preparar aquesta intervenció, he tornat a rellegir algunes de les pàgines centrals que, personalment, retenia com les millors del llibre i que em venen com anell al dit perquè toca el tema que avui i aquí ens convoca: les missions catòliques. Resulta que Mongòlia, essent el dinovè país amb més territori del món és, al mateix temps, un dels països menys habitats del món. Té un poc més de 3 milions i mig d'habitants i un poc menys de 1.500 catòlics. Entre aquests pocs catòlics hi ha un parell de missioneres i un parell de missioners. Javier Cercas, que sempre seguia el programa de la visita papal i anava on el papa anava, per uns moments abandona el protocol i cerca connectar amb algunes de les missioneres, i després transcriu els seus diàlegs.

La germana missionera italiana Francesca li diu: / «Mi congregación me dijo que venía a Mongolia. Fue mi regalo de Navidad, me lo encontré debajo del árbol». / Ell anota: «La hermana se ríe». / I puntualitza: «Habla de los chavales de la barriada como si fueran sus hijos». / Demana: «Sus chavales, ¿son católicos? Ni uno solo. Pero, aún no católicos, ¿les habláis de religión? / Deja de sonreír, parpadea, alza la vista hasta el techo, recupera la sonrisa. / Contesta: Con las palabras, poco. Pero intentamos decirlo con nuestra vida. A ellos les atrae el crucifijo que nos cuelga del pecho. Y nosotras les decimos que somos personas de Jesús. Hablamos poco, pero creo que el amor sirve para entenderse más allá de la lengua. / ¿Cuándo decidió su vocación? En la Universidad de Turín: yo siempre sentí que mi corazón quería dimensiones grandes, grandes como el mundo. / Y la Navidad, ¿cómo se celebra? Aquí, en Navidad, nadie sabe lo que es la Navidad. Ni en Domingo saben que es Domingo. / La familia, ¿está contenta de que sea misionera? Mi familia está contenta de que yo esté contenta. Se le escapa la risa, una risa incontrolable que le obliga a taparse la boca con una mano». L'escriptor Cercas, arribat a aquest punt, escriu: «La hermana ha conseguido contagiarme de su risa». Paraules textuais que es troben a la pàgina 320 del llibre. I remata: «La convivencia con los misioneros me dejó una huella inesperada. Yo no soy creyente, pero es imposible no admirar a esa gente. Son los auténticos locos de Dios, lo dejan todo para vivir en los lugares más olvidados».

Javier Cercas també va voler conèixer la missionera procedent de Kenya i conclou així: / «¡Todos los misioneros me parecieron de una entrega impresionante!» / Vos he de confessar que mai no havia llegit cap llibre de Cercas ni sabia qui era, com confés que aquest únic llibre llegit em va fascinar. I em va fascinar precisament pel que diu de les missioneres allà presents, pel que anota sobre el riure i el somriure d'elles. Potser que aquest testimoni de les monges procedents d'Itàlia, Camerun, Kenya i Moçambic em commogueren perquè, estant jo al Perú als anys 90, vaig rebre de part d'un matrimoni procedent del Port de Manacor el mateix i exacte testimoni referit a les monges mallorquines d'una congregació religiosa present a una barriada forana de Lima. Acomiadant els dos esposos a l'aeroport, els vaig preguntar: què és el millor que, cap a Mallorca, vos en duis del Perú? Cati, l'esposa, no tardà ni un segon a respondre: «l'alegria de les monges, lo contentes que estan servint als “Comedores Populares” i als “Centros de salud”». Na Cati de Mallorca i en Cercas de Cáceres un dia de la seva vida viatjaren, una a Amèrica i l'altre a Àsia, una vers l'any 1993 i l'altre el 2023, i coincidiren, malgrat la distància en el temps i en l'espai, en un punt: les missioneres catòliques que treballen amb els més necessitats tenen una alegria desbordant.

Segona part

En la segona part, exposaré uns quants suggeriments. Uns suggeriments que tenen vocació d'esdevenir línies de reflexió per una part i pistes d'actuació per una altra.

Primer suggeriment: Assumir el nou model policèntric de les missions catòliques. Europa –i nosaltres estam en aquest continent– ja no som el continent missioner per antonomàsia, l'exportador consagrat d'evangelitzadors a les parts més llunyanes del món. El cristianisme s'està descentrant; s'està donant un creixement significatiu de missioners, missioneres i treballadors eclesials laics no europeus, fenomen que es dona especialment en el Sud Global.

Cada any celebrem el Dia del Domund, la Jornada mundial de les missions. Enguany se celebra el centenari d'aquesta iniciativa d'Obres Missio-

nals pontificies. En cent anys moltes coses han canviat. És ver que encara hi ha molts de països de missió; en concret, hi ha ara mateix 135 països que reben missioners. Però ja fa alguns anys que països exportadors han passat a ser països importadors. Fa alguns anys hi havia una pluralitat de preveres mallorquins a terra de missió, sobretot al Burundi i al Perú; en l'actualitat, al Burundi, n'hi ha un i al Perú no en queda cap. I a l'inrevés no fa molts anys a Mallorca no hi havia pràcticament cap capellà de fora, i ara els de fora deuen rondar la quarantena, i aquesta quarantena deuen tenir una mitjana de quaranta anys, molt lluny de la mitjana d'edat dels nadius de Mallorca, que és bastant més alta. El fet que no tinguem tants de missioners tal volta ens ha de doldre, però el fet que rebem missioners, segur que ens ha de satisfer, almanco en el mateix grau de satisfacció en què nosaltres fórem rebuts en altres països. Així mateix, no podem ignorar un fet nou respecte a temps passats: quan Mallorca Missionera avui parla de missions, parla molt de laics, generalment joves, que van, generalment a l'estiu, a terres de missió.

Però, amb tots els matisos que siguin, és ver que el model missional centrista va caducant, i el model missional policèntric va madurant. És ver que Espanya encara té la glòria d'ocupar un dels primers llocs en la llista de missioners enviats (actualment, els missioners espanyols sumen uns 9.500, el 47 per cent són missioners i el 53 per cent, missioneres). Com és ver que Espanya manté la glòria de ser el segon país del món que més diners aporta a les obres missionals.

El bisbe de Bangassou (República Centreafricana), Mons. Jesús Aguirre, missioner combonià, sortosament ens ha previngut fa poc contra el pesimismo eurocentrista a l'Església, i ha animat a contemplar la florida de l'Església Catòlica a Àfrica, Àsia i Hispanoamèrica. Deixem les nostres vanitats: el més important no és que nosaltres particularment anem a anunciar el Crist, l'important és que el Crist sigui anunciat per tot arreu.

Segon suggeriment: Assumir que les missions continuen essent necessàries. El fet d'admetre i acceptar el nou paradigma policèntric missioner no anul·la la solidaritat a mantenir entre les distintes Esglésies del món. És ver que els transvasaments de missioners entre un país i un altre s'ha multipli-

cat, però aquest fet, sense cap dubte positiu, no ens pot fer oblidar un fet real: en l'actualitat, més del 40 per cent del món no ha estat evangelitzat.

Deixem de concentrar-nos en els països ja cristians i obriguem de bat a bat el nostre cor a l'ample món: hi ha molt de món mancat de missioners, feim falta a moltes bandes. Els missioners que ens arriben ens fan bé, però no ens estalvien de ser nosaltres missioners. Crec que les Delegacions de missions de tot Europa tenen un gran repte a afrontar: el de seguir enviant missioners, però tal volta ja no als mateixos llocs. El tema és el següent: El 40% del món no ha estat encara evangelitzat, és a dir, que encara no ha rebut la primera evangelització, i aquesta gran proporció del món sols rep el 9% dels missioners del món. Retenguem: el 40 per cent de territori rep el 9 per cent de personal. Aquí, la missió del segle XXI té un greu problema a resoldre: el de la distribució de missioners.

Un punt delicat a afegir: l'obligació de tot evangelitzador d'aculturar-se en la societat de destinació. No és viable aterrar a un país i començar a exercir el ministeri sense conèixer els valors i els costums del país. Tant és pecat letal assumir una rectoria al Perú sense conèixer abans el que suposa allà la devoció a «El Señor de los Milagros» o a «Santa Rosa de Lima», com assumir una rectoria a Mallorca sense conèixer abans el que suposa aquí «la Sang» o «la Sibil·la». Els capellans mallorquins que als anys seixanta anaren al Brasil passaren tot un curs al Seminari missional Vasco de Quiroga de Madrid per tal d'anar-hi ben preparats. Cal preparació per a iniciar una missió. Sempre ha estat vigent en la història missionera de l'Església catòlica el deure de conèixer la realitat de la regió a la qual l'evangelitzador va a realitzar la seva tasca. Però, si assumim que els temps han canviat, hem d'assumir que, en el moment actual, la nostra illa, destinatària de la nostra tasca evangelitzadora, ha canviat molt. El que suposa que no sols han de fer cursets de preparació els missioners que venen de fora, sinó els missioners que som d'aquí. És normal que suposem que els que venen de fora, venen sense coneixement de la nostra realitat mallorquina, però bé podria ser que uns grans desconexors de la Mallorca real actual siguem nosaltres mateixos. Les últimes dades demogràfiques, val a dir les actuals, són, entre d'altres, aquestes: 1) a la nostra diòcesi decreix la població

nadiua, i creix la població estrangera (sobretot la procedent de Colòmbia i del Marroc), la pressió migratòria és molt superior a la mitjana europea (al conjunt de les Balears ja arriba al 29% la mitjana dels nascuts a l'estranger), 2) a la caiguda de la natalitat (les dones de cada cop tenen menys fills i de cada cop a una edat més avançada) s'ha d'afegir un envelliment de la població (les previsions per l'any 2040 és que les dones visquin una mitjana de 88 anys i els homes 85), 3) ja sumen més de 20 els municipis illencs que perden població nascuda a Espanya, 4) a la nostra illa, l'anomenat saldo migratori (la diferència entre els que arriben per viure-hi i els que decideixen tornar-se'n) esdevé canviant i aleatori.

Què volen dir totes aquestes dades? Entre altres coses, volen dir que a la nostra diòcesi ni l'única pell dels qui hi resideixen és la blanca, ni l'única llengua que es parla és la catalana, ni l'única possibilitat exercitada és la creient, ni l'única religió que es practica és la cristiana, ni l'única pàtria que s'estima és la mallorquina. Parem-hi esment: que res no ens privi de ser fidels a les arrels identitàries de la terra que habitam, alerta a predicar a un món ja inexistent, preparem-nos a predicar a un món plural. Un últim interrogant, si se'm permet: la pluralitat dels actuals preveres, i igual de les actuals religioses, que exerceixen el ministeri a Mallorca, és idèntica, o s'hi va acostant, a la pluralitat dels actuals destinataris de la seva missió a Mallorca?

Tercer suggeriment: defensar la positivitat de la missió. Defensar la positivitat és tant com defensar la positivitat de l'alegria de conèixer Jesús i la felicitat de donar-lo a conèixer. Permeteu-me retornar per un instant al llibre de Javier Cercas. Imaginem-nos assistir a un dels seus diàlegs amb religioses missioneres. Vegem-nos tots situats en un àmbit totalment policèntric. Al mateix redol ens trobam units el grup dels malalts i pobres mongolesos, el grup de monges provinents de Moçambic, Camerun i Kenya, i el grup dels espanyols, Cercas i tots nosaltres. Què hi sentim al mig d'aquest grup policèntric, polilingüístic i poliètnic? Hi sentim el goig i l'alegria; els mongolesos estan feliços d'estar ben atesos, les religioses somriuen de contentes que estan d'atendre'ls, i Cercas i nosaltres que confessam: «su risa nos ha contagiado».

Conèixer els qui són missioners i veure el que fan els missioners és més que suficient per assabentar-se de la gran veritat: la missió és bona per ella mateixa, independentment dels resultats estadístics. Treballava jo a Ràdio Popular en els anys que els seus estudis estaven ubicats al carrer Seminari, 4. Sabent que a l'edifici veïnat de Monti-sion hi havia arribat un jesuïta mallorquí, missioner a l'Índia, el vaig convidar per entrevistar-lo. El seu nom era Pedro Massanet. Ja cap al final de l'entrevista, la pregunta que li vaig fer fou aquesta. «Pere, i quants n'has convertits durant la teva llarga estada a l'Índia? Contestà: Un. Em va sorprendre ferm aquest número tan pobre. Li vaig dir: I, per curiositat, em podries dir qui era aquest convertit? Digué: Jo, jo era d'una manera i allà em vaig convertir en un altre, ara som molt més amic de Déu». Ja és mort aquell jesuïta al qual els seus amics anomenaven Perico. Però el seu testimoni no té volta de full: la missió és positiva per ella mateixa. Positiva no vol dir exempta de riscs. La història, també la recent, de les missions mallorquines ha tengut els seus moments amargs, perillosos, desgraciats. Del Burundi, per exemple, hem rebut expulsions fulminants per part dels governants. Del Perú, per exemple, hem rebut intents d'assassinat, feliçment no reeixits, per part de grups terroristes.

I quart suggeriment: revisar les maneres i formes que hem tengut d'evangelitzar. Agaf la iniciativa de Giorgio Marengo, un missioner de La Consolata, avui el cardenal més jove de l'Església catòlica. En el Jubileu del Món Missioner celebrat a Roma afirmà que el verb que millor definia la predicació cristina a segons quins llocs del món era el verb «xiuxiuejar». Aquestes foren les seves paraules: «Xiuxiuejar l'Evangeli neix del cor i s'adreça al cor. Els missioners poden caure en un activisme que es resumeix en una sèrie de “coses a fer”, però, en realitat, evangelitzar és quelcom més profund i més bell. És viure la nostra relació personal amb Crist. No tenim interessos a defensar... No tenim poder, però som allà, a la capçalera del llit del malalt».

I és que és així: el valor d'un evangelitzador no es defineix per la seva eficàcia, sinó per la seva presència. I una altra precisió encara: la missió no depèn tampoc del territori que trepitges. Un europeu pot ser missioner

sense deixar Europa; també hi ha gent que no coneix Jesucrist i gent que pateix molt. Referint-nos a aquest darrer punt, evocaré dues dades assenyalades pel psiquiatre Luis Rojas Marcos que demostrin l'existència de la que anomena «tragèdia emocional silenciosa»: entre nosaltres, la depressió adolescent ha augmentat un 43%, i la taxa de suïcidis en nins de 10 a 14 anys ha crescut un 200%. Les dues dades són tràgiques. Un que vulgui ser testimoni de la preferència de Jesús pels desgraciats, aquí pot exercir el seu ofici. Ser missioner no sempre és agafar transatlàntic o avió i anar enfora, i sempre és anar als que sofreixen. En el nostre país, a més d'haver-n'hi molts que no coneixen Jesucrist, n'hi ha molts que coneixen la desgràcia. Per un d'aquests dos motius o per tots dos, el nostre país és terra de missió.

Abans de la cloenda d'aquesta exposició, em permet, tot essent conscient de la meua condició de prevere ja jubilat, mostrar, per una banda, un sentiment de culpabilitat eclesial i més específicament clerical i, per l'altra, suggerir una proposta penitencial per portar a terme, i que tendria per objectiu reparar, almenys en part, el mal fet i, encara amb més delit, el bé deixat de fer.

Crec que, com a església diocesana, dels anys seixanta fins als actuals, no hem volgut o pogut o sabut sotmetre a anàlisi crítica i a discerniment fraternal la manca d'acollida per part del presbiterat mallorquí de l'enorme experiència que una bona part dels membres d'aquest presbiteri havia acumulat durant els anys de missioners al Burundi, al Perú i a altres indrets del món. És veritat que cada un d'aquest significatiu nombre de missioners rebé personalment innumbrables mostres d'afecte i fins i tot d'admiració, però no és de sentiments que aquí en volem fer memòria; el tema és el de l'enriquiment a rebre a partir del diàleg honest en vista a la potenciació de la pastoral diocesana mallorquina. Dues eren les qüestions a plantejar: a) quins nous programes pastorals desenvolupats fora de Mallorca podrien enriquir la gran tradició ritual i piadosa dels cristians nascuts a la nostra illa, estratègies o organitzacions pastorals, etc., b) quins trets no prevists en la tradició pastoral mallorquina podrien resultar eficaços i benvinguts a l'hora d'oferir acolliment a les onades d'immigrants que de mica en mica

han anat afiliant-se a les nostres parròquies illenques. Ni ens deixàrem enriquir pels missioners mallorquins ni enriquirem els catòlics estrangers que els diumenges anaven ocupant bancs als temples nostres. Podrien no ser ni pecats lleus de comissió, però podrien ser pecats greus d'omissió. El fet és que escoltàvem amb fruïció riolera les petites batalletes que cada missioner ens contava en el període de les seves vacances, i també fou un fet que mai, diocesament i formalment, no ens assegüem per estona assossegada, preveres en tasca pastoral a l'illa i preveres en tasca pastoral fora de l'illa, per extreure, de les nostres experiències, els criteris i les formes més adequades per a un món que es feia més i més intercultural.

L'altra part de la moneda, i sols per anunciar-la, seria la següent: atès que ja hem fet tard al mal fet, no hauríem de fer tard al bé que ara mateix i a l'Església de Mallorca podem fer. Val a dir, reunim-nos, diocesament i formalment, tots els preveres incardinats a Mallorca, i escoltem, amb cor sincer i acollidor, el que tenen a dir, respecte de la pastoral, els preveres nascuts i socialitzats a Mallorca i el que tenen a dir els preveres provinents de nacionalitats i cultures distintes a la mallorquina.

Consider que aquest intercanvi ajudaria uns i altres. Als nadius de Mallorca ens ampliaria la visió, coneixent altres pràctiques pastorals, i als vinguts de fora, a més de donar-los ocasió de fer la seva aportació, significaria un intercanvi, un coneixement mutu i un reconeixement, un acolliment i una passa en la seva integració, una inculturació en la nostra realitat. En definitiva, seria una bona ocasió de potenciar el nostre col·legi presbiteral diocesà.

Cloenda

Hora és de resumir. He parlat de realitats i de suggeriments. Les quatre realitats han estat aquestes: Primera, el presbiteri de l'església de Mallorca ha canviat per la seva varietat. Segona, els tres convidats a participar en aquest col·loqui en donen mostra evident. Tercera: Europa ha deixat de ser el centre de les missions catòliques. Quarta: un ateu ha descobert el gran tresor que habita dins les persones missioneres: l'alegria.

Aquest és el resum dels suggeriments. Primer: el model missioner actual

és el policèntric. Segon: les missions continuen sent necessàries. Tercer: la positivitat total de la missió, independentment de tot resultat. Quart: A més de l'evangelització a través de la predicació, hi ha l'evangelització a través del xiuxiueig; l'evangelització no depèn del volum de la veu, depèn de la gratuïtat de l'amor.

La parròquia de Rabirol al Burundi fa vint-i-cinc anys

Jaume Antoni Obrador Adrover
Prevere diocesà a Rabirol (Burundi)

Va ser l'any 1994, quan els mallorquins que estaven a Nyabikere varen rebre la visita del bisbe Ruhuna. Venia per demanar que es fessin càrrec de la sucursal de Rabirol. Els capellans de la parròquia de Karusi, a la qual pertanyia aquesta sucursal, tenien por d'anar-hi. L'any anterior, amb l'assassinat del president del país, havia començat un conflicte que duraria dotze anys. I va ser així com els mallorquins, capellans i monges, varen començar a conèixer la gent de Rabirol.

Més endavant, l'any 98, varen començar a construir la casa pels capellans a Rabirol i quan va estar llesta es traslladaren a viure allà deixant la parròquia de Nyabikere. L'any 2001 el bisbe Ntamwana va erigir la parròquia de Rabirol.

La col·laboració de l'Església de Mallorca amb la diòcesi de Gitega va començar l'any 1960. Hi havia un pare blanc mallorquí, el pare Jaume Moragues, que va animar en Miquel Parets a venir a Burundi. El papa Pius XII l'any 1957 havia publicat l'encíclica *Fidei donum* on demanava a les diòcesis europees d'enviar preveres diocesans a Àfrica –per un temps determinat–, per ajudar els cristians africans que no tenien preveres. A Burundi arribaren preveres i religioses de Mallorca. També altres diòcesis com Astúries, Logronyo i Tarassona enviaren preveres i religioses a Burundi.

Una trentena de preveres mallorquins, unes tretze germanes de la Caritat i una dotzena de seglars han treballat a Burundi, enviats per la diòcesi.

1. Retrat de la parròquia

La parròquia de Rabirol té una extensió d'uns 178,15 km². Els seus límits coincideixen amb la que abans de la reorganització territorial era la Comuna de Mutumba. Té una població estimada de 49.978 habitants i una densitat de població de 233 habitants per km². Un 65% de la població és catòlica, la

resta està formada per uns catorze grups molt diversos, com són anglicans, pentecostals, assemblees cristianes, testimonis de Jehovà, musulmans i d'altres. Es troba a 1.600 m sobre el nivell de la mar. Està a seixanta-tres km de Gitega, capital política, i a cent seixanta-tres de Bujumbura, la capital econòmica. La carretera per arribar-hi està asfaltada, llevat dels trenta-vuit quilòmetres darrers que són de pista de terra en bon estat.

La parròquia, a més de la central a Rabiho on viuen els capellans, té quatre sucursals: Sagara, a 9 km, Bibara, a 6 km, Mutara a 12 km i Gisimbawaga a 12 km. La parròquia va ser erigida el 9 de desembre de 2001, segon diumenge d'Advent, per l'arquebisbe de Gitega Mons Simó Ntamwana. L'arquebisbe va voler que el titular de la parròquia fos el de la Resurrecció. Després de tantes morts durant el conflicte havia de començar una vida nova i d'aquí el nom: Parròquia de la Resurrecció de Rabiho.

La majoria de les construccions han estat fetes per Mn. Bartomeu Barceló i finançades per Mallorca Missionera. S'ha construït una església a les cinc sucursals, sales de catecumenat, sales de reunions, molins a Rabiho, Sagara i ben aviat a Bibara amb una peladora d'arròs, menjador popular a Rabiho administrat per les religioses, una fusteria i escola de fusteria. I altres projectes com dur aigua a Sagara i a Gatwenzi.

La gent viu de l'agricultura de subsistència. La pluja és abundant i permet fer dues collites a l'any. La temperatura és suau, entre els 16 i els 28 graus C per mor de l'altitud. L'aixada és encara l'eina principal de cultiu. La ramaderia està constituïda majoritàriament per cabres, ovelles i vaques. A més de conills, porcs i gallines.

Entre els cultius, les mongetes i el blat de les Índies estan en primer lloc. També es conren els moniatos, el sorgo, la mandioca, les patates, les col·locàsies, la soja i els plàtans. La cervesa elaborada amb els plàtans és la beguda popular. Dins els comellars es cultiva l'arròs. El cultiu del cafè constitueix per al país una exportació important juntament amb el te.

2. Les comunitats de base

El desembre de 1976, els bisbes de Rwanda i Burundi es varen reunir a Kanyinya (Burundi) i varen constatar que molts de batiats eren cristians

de nom però no havien fet seu l'evangeli de Jesucrist, és a dir, en molts de cristians l'evangeli no havia entrat en la seva manera de ser i de viure. I per això varen decidir d'organitzar les parròquies en petites comunitats de talla humana, que poguessin seguir l'exemple dels primers cristians que tenien *un sol cor i una sola ànima, i cap d'ells no considerava com a propis els béns que posseïa, sinó que tot estava al servei de tots* (Ac 4,32).

El programa és ambiciós. Els bisbes volen que les comunitats de base siguin grups de cristians que s'esforcen per conèixer Jesucrist i fer-lo conèixer. Cristians convocats per escoltar la paraula i compartir la pregària, que volen enfortir la unitat i l'entesa entre ells, que s'ajuden i es preocupen pels més vulnerables, que s'esforcen per desenvolupar la comunitat, per enfortir les famílies, per superar la divisió entre races, per aconsellar els qui han deixat de practicar, per destriar les possibles vocacions a la vida consagrada i que la fe cristiana no s'acabi en el temple. Cristians que se sentin responsables de l'Església, que se sentin Església de Jesús i comparteixin la seva missió.

A la parròquia de Rabiho hi ha cinquanta-cinc comunitats de base. Cada comunitat està formada per unes trenta o quaranta famílies que viuen en el mateix turó. Es reuneixen cada mes per reflexionar la paraula de l'evangeli i per veure com fer vida aquesta paraula. Acullen els qui demanen els sagraments, baptisme, confirmació, casament. I parlen dels seus problemes i de com poden ajudar la gent necessitada de la seva comunitat. Un proverbi burundès diu: *on hi ha estimació, amb la pell d'una puça se n'abriguen tres*.

Cada comunitat té els seus responsables: dos homes, dues dones, dos joves i dues al·lotes. Són elegits per tres anys. A més hi ha els responsables de Càritas i el dels malalts. La seva feina és organitzar l'ajuda als necessitats. Un que se li ha cremat la casa, un vellet que necessita una manta, una velleta que ha de menester roba. Una velleta que no té força per cavar i els cristians van a cavar i a sembrar el seu terreny. Un que no pot pagar les medicines. I un sense fi de necessitats a les quals els cristians no són indiferents.

L'arxidiòcesi de Gitega va publicar un llibret amb tota la normativa de les comunitats de base (*Indinganizo ya Paruwase ishimikiye ku mibano rukristu*. Gitega, Asensiyo 2011).

Hi ha comunitats que funcionen molt bé i altres que estan mig adormides. Són gent senzilla i pobra que s'espavila i es defensa així com pot. I creiem, com deien els Pares de l'Església, que són l'objecte de l'amor tendre i tenaç del bon Déu i que en ells hi trobam un mitjà privilegiat per accedir a Déu, una manera particular de trobar-lo (*Dilexi te*, 39).

3. Altres grups parroquials

La parròquia té deu catequistes a temps complet que cobren de la parròquia cada mes. La seva feina és doble, per una part asseguren l'ensenyament al catecumenat, i per l'altra fan la celebració a les sucursals els diumenges que no hi va el prevere. Enguany a la nit de Pasqua –la celebració més viscuda de l'any–, han rebut el baptisme cent vint-i-un catecúmens. La majoria són joves i al·lotes d'entre tretze i vint anys. També entre ells hi ha persones majors. Algunes d'elles no poden venir a la parròquia i els catequistes van a ca seva a preparar-los.

Hi ha classe de religió a les escoles, però també hi ha catequesi a la parròquia els dissabtes i diumenges. Els nins i nines es preparen per a la primera comunió i la confirmació. Enguany s'hi han apuntat dos mil vint-i-un nins i nines. A més dels deu catequistes hi ha un grup de seixanta-cinc voluntaris que fan catequesi.

Els dies de quaresma hi ha els recessos de Pasqua. Un dia venen els homes i dones i un altre dia venen els joves i al·lotes. El recés comença a les vuit del matí amb el viacrucis. Llavors es fa una catequesi preparada pels capellans de la regió pastoral. La catequesi explica el tema pastoral de l'any: «Enfortim les famílies i les comunitats il·luminats per la Paraula de Déu».

Quan acaba la catequesi, responen tres preguntes reunits per comunitats de base. Llavors els qui es volen confessar ho fan (de vegades hem de confessar tres hores) i acabam amb l'Eucaristia. Els adults que hi assisteixen solen ser una mitjana de tres-centes persones. Els joves només arriben a un

centenar perquè molts d'ells són estudiants. Per als estudiants i també per als treballadors que no poden venir els dies feiners, es programa un recés el dissabte abans del diumenge del Ram amb el mateix esquema. Abans de Nadal també s'organitzen recessos.

Hi ha onze moviments d'acció catòlica: Creuada eucarística, Legió de Maria, JOC, Moviment familiar, Escoltes, Shoenstatt, del Sagrat cor i de G. de Monfort, marial, Kolping i un grup de carismàtics. Cada grup en el seu estil contribueix a la formació de joves i grans en la fe i el seguiment de Crist.

Hi ha un grup de joves i al·lotes, el grup vocacional, que es reuneix cada mes per reflexionar sobre la seva possible vocació a la vida consagrada.

També hi ha una comunitat de religioses que segueixen el carisma de les Germanes de la Caritat de Mallorca. Fan catequesi, ajuden a les celebracions, tenen un taller de cosidores i atenen un menjador popular. És l'aportació de les Germanes de la Caritat a l'Església de Burundi.

Hi ha una fusteria amb tres fusters que funciona també com a escola per als qui vulguin aprendre l'ofici de fuster. Dues vegades per setmana i durant uns tres mesos, els joves que volen aprendre ho poden fer per molts pocs diners.

Hi ha també un menjador popular que ofereix cada dia berenar i dinar a preus populars a la gent i també dona berenar als malalts ingressats al dispensari de Rabirol. La parròquia ajuda els malalts que no poden pagar les medicines o s'han de desplaçar als hospitals de Karusi o de Mutoyi.

Tot això és possible gràcies a les ajudes que arriben de Mallorca Missionera.

Per tot això, enguany és un any de donar gràcies pel camí recorregut fins aquí i per encoratjar-nos a anar endavant. Una parròquia és una obra col·lectiva i, concretament a Rabirol, són molts els qui han treballat i treballen per dur endavant la missió de l'Església: *Anau, doncs, a tots els pobles i feis-los deixebles meus...* (Mt 28, 19). Ajudar a conèixer Jesucrist és el servei més important que feim a la gent d'aquí. Un servei acompanyat per la preocupació pel seu millorament en tots els aspectes: sanitat, educació,

habitatge, alimentació i d'altres.

El consell parroquial prepara la festa per dia 9 d'agost. Juntament amb els cristians d'altres parròquies volem unir-nos en la pregària d'acció de gràcies al bon Déu. Que no s'apagui mai el caliu de l'evangeli i l'estimació entre tots.

De Nigeria a Mallorca: una experiencia de fe compartida

Obinna Nicodemus Okoye

Mn. Obinna Nicodemus Okoye és un capella de la diòcesis d'Awgu (Nigèria), va arribar a Mallorca l'any 2016, actualment és el rector de Sant Pius X de Palma, responsable de les comunitats nigeriana i filipina, i realitza estudis de doctorat en Dret Canònic.

Antes que nada, quiero dar las gracias por esta invitación y por la oportunidad de compartir con vosotros mi experiencia como sacerdote nigeriano en misión aquí, en España, concretamente en Mallorca, donde actualmente sirvo como párroco.

Para mí es una alegría estar aquí, pero también un signo muy hermoso de cómo actúa Dios en la historia de la Iglesia.

Durante muchos años, España fue tierra de grandes misioneros. Desde aquí salieron sacerdotes, religiosas y laicos que llevaron el Evangelio a África, América, Asia y tantos otros lugares. También la diócesis de Mallorca participó generosamente en esa misión universal de la Iglesia, enviando sacerdotes diocesanos y religiosos, por ejemplo, a Perú y a Burundi.

Y hoy vivimos algo que, humanamente, podría parecer una inversión de papeles: ahora somos nosotros, desde tierras que un día recibieron aquellos misioneros, quienes venimos a compartir la fe aquí.

Pero en realidad, no se trata de una inversión, sino de la belleza de una Iglesia verdaderamente universal. La Iglesia no pertenece a un país, a una cultura o a un continente. La Iglesia pertenece a Cristo, y Cristo envía a todos para el bien de todos.

Yo estoy aquí como fruto de aquella siembra misionera que otros hicieron con generosidad hace décadas. Si hoy un sacerdote africano puede venir a anunciar el Evangelio en Europa, es porque antes hubo misioneros europeos que sembraron la fe en nuestras tierras con sacrificio, entrega y amor.

Por eso, mi presencia aquí no es una casualidad.

Es un signo de que la misión da fruto.

Es un signo de que la Iglesia está viva.

Es un signo de que el Evangelio sigue viajando de pueblo en pueblo.

Venir a España ha sido para mí una experiencia profundamente significativa, pero también un gran desafío. Cuando recibí la misión de venir a Mallorca a través de mi obispo, Mons. John I. Okoye, sentí una mezcla de alegría, ilusión, expectativas..., y también de miedo.

Tenía muchas preguntas en mi corazón:

¿Cómo será la gente?

¿Me aceptarán?

¿Podré adaptarme a una cultura diferente?

¿Seré capaz de servir bien en una Iglesia distinta de la que conocía?

¿Cómo superaré la barrera del idioma, las costumbres y la distancia de mi familia?

No fue fácil al principio. Llegar a una tierra nueva siempre supone salir de la propia comodidad. Todo era distinto: la lengua, la forma de relacionarse, el ritmo de vida, incluso la manera de vivir la fe. Hubo momentos de incertidumbre y también de nostalgia por mi país, mi cultura y mi gente.

Pero poco a poco descubrí algo muy hermoso: cuando uno viene en nombre del Señor y con el corazón abierto, Dios prepara el camino.

He encontrado aquí una comunidad acogedora, sacerdotes que viven la fraternidad, y personas generosas que me han ayudado a sentirme en casa. Y he comprendido aún más profundamente que la Iglesia es verdaderamente universal: aunque vengamos de países, culturas y lenguas diferentes, somos una sola familia en Cristo.

Mi misión en la parroquia donde sirvo consiste, ante todo, en ser pastor del pueblo de Dios. Acompaño espiritualmente a la comunidad mediante la celebración de la Eucaristía y de los sacramentos, la predicación de la Palabra de Dios, la atención a los enfermos, la formación de niños, jóvenes y adultos, y el acompañamiento cercano de las familias.

Pero mi misión no es solo administrar una parroquia; mi misión es amar,

servir y caminar con las personas. Intento estar presente en la vida de la gente, escuchar sus alegrías y sufrimientos, y ayudarles a descubrir que Dios sigue actuando en medio de nosotros.

Mi experiencia en España está siendo también una experiencia de enriquecimiento mutuo. He venido para servir y colaborar pastoralmente, pero también he venido para aprender.

He aprendido mucho de la fe del pueblo español, de su tradición cristiana, de su historia, de su religiosidad popular, de su amor a la Virgen y de su patrimonio espiritual.

Y al mismo tiempo, creo que también puedo aportar algo:
la frescura de una Iglesia joven,
la alegría de una fe vivida con entusiasmo,
y el testimonio de comunidades donde la fe sigue siendo una fuerza viva y transformadora.

La misión hoy ya no puede entenderse como «unos que dan» y «otros que reciben». Hoy la misión es intercambio. Es comunión. Es enriquecimiento mutuo.

Todos necesitamos ser evangelizados.
Todos necesitamos aprender unos de otros.
Todos tenemos algo que ofrecer en la Iglesia.

He aprendido que la misión transforma no solo a quienes reciben, sino también a quien ha sido enviado. Mallorca no solo ha recibido mi servicio; Mallorca también me ha enseñado, me ha formado y me ha hecho crecer como sacerdote y como persona.

Hoy puedo decir con sinceridad que los miedos iniciales se han convertido en gratitud, las incertidumbres en confianza, y la misión que un día parecía un reto desconocido se ha convertido en una bendición.

Mi presencia aquí quiere recordar una verdad importante: la Iglesia es misionera por naturaleza. Y mientras haya necesidad de anunciar el Evangelio, siempre habrá misión.

Europa evangelizó África.
Hoy África ayuda a sostener la fe en Europa.
Y mañana quizá otros pueblos evangelizarán a quienes hoy evangelizan.

Así actúa el Espíritu Santo:
renovando constantemente la Iglesia,
rompiendo nuestras expectativas,
y mostrando que el Evangelio no conoce fronteras.

Termino dando gracias:

Gracias a España por haber enviado misioneros.
Gracias a Mallorca por su historia misionera.
Gracias por acogernos hoy a quienes venimos de otras Iglesias particulares para colaborar en la misma misión.

No venimos como extraños.
Venimos como hermanos.
Venimos como miembros de la misma familia de Dios.
Venimos para caminar juntos.

Porque la misión no ha terminado.
La misión continúa.
Y continúa con todos nosotros.

Desde Cuba

Yosbel Lazo Cordero

Mn. Yosbel Lazo Cordero és un capellà nascut a l'Havana (Cuba). Ha cursat estudis de Filosofia i Teologia en el Seminari de San Carlos y San Ambrosio, diplomat de Pastoral vocacional, diplomat en missionologia. Assessor diocesà de la infància i adolescència missionera, delegat diocesà de pastoral de missions. Director de les OMP de Cuba. Va arribar a Mallorca el 2022 i actualment és rector de les parròquies del Pont d'inca i Pla de na Tesa. Col·labora amb la pastoral de l'escola diocesana de Sant Antoni Abat de Son Ferriol.

I. Hijo de Cuba y de su Iglesia

Soy heredero de una historia, un pueblo y una Iglesia concreta. Cuba me enseñó a sufrir y a esperar, mientras que la Iglesia me enseñó a creer, servir y anunciar.

Nací, crecí y me formé en una sociedad que, durante décadas, impuso el ateísmo institucional y una visión materialista de la historia, excluyendo lo religioso del proyecto social. Ser creyente implicaba un alto riesgo; la fe era reprimida y los cristianos éramos perseguidos, discriminados y considerados ideológicamente poco fiables. Esta ausencia explícita de Dios en la vida pública generó una cultura donde lo religioso quedó difuso, fragmentado y relegado a la esfera privada. En ese contexto, mantener la fe suponía un verdadero desafío dentro de una Iglesia minoritaria.

Ante tal escenario, la Iglesia en Cuba reafirma su vocación misionera, definiéndose como una Iglesia 'en salida', pobre y servidora, que desarrolla su labor en circunstancias adversas y con limitaciones materiales. Con fidelidad al Evangelio de Jesús, asume la misión de llevar esperanza, acompañar a los más vulnerables y testimoniar la luz en medio de las dificultades.

La misión no es solo lo que hago, sino mi modo de ser sacerdote. Me siento enviado a anunciar, servir y salir al encuentro; en definitiva, es mi identidad.

II. Mi experiencia Misionera en Mallorca

En el verano del 2022 tuve mi primer contacto con la Iglesia de Mallorca. Fui enviado a las comunidades de la Colònia de Sant Pere, Artà, Cala Mi-llor, sa Coma y s'Illot. Fueron dos meses intensos que despertaron en mí la inquietud misionera y la decisión de colaborar con la Iglesia diocesana. El proyecto se fue concretando y llegué a la isla en el 2023 con mucha ilusión y con un corazón dispuesto a servir y aprender. He sido vicario pastoral, párroco solidario y finalmente párroco de las parroquias San Alonso Rodríguez - Pont d'Inca y Sant Llàtzer - Pla de na Tesa. Estos tres años de ministerio sacerdotal en esta iglesia local me han hecho madurar profundamente en la cuestión misionera:

- ¿Es o no Mallorca una **tierra de misión**?
- ¿Me siento misionero en Mallorca?
- ¿Cuál es el reto misionero?

A pesar de que la pregunta parezca desmedida, el contexto actual de Mallorca evidencia una sociedad plural, secularizada y con creciente indiferencia hacia la fe. Da la impresión de que el tema religioso no resulta atractivo en diversos ámbitos. Sin embargo, persisten elementos positivos: la fe aún conmueve a muchos y se refleja en bautizos, comuniones y fiestas patronales; la búsqueda de espiritualidad toma nuevas formas y nuevas expresiones.

Se percibe que las comunidades cristianas están envejecidas, cansadas y con escaso relevo generacional. Aunque cuentan con fieles muy generosos y entregados, el enfoque está más en el mantenimiento que en la misión 'hacia afuera'. Por otro lado, la creciente presencia de personas de Latinoamérica, África y otros continentes es un aspecto positivo que exige una integración real en nuestra realidad eclesial.

Es tierra de misión, no en el sentido geográfico clásico de la misión *ad gentes*, sino en una dimensión real, profunda y urgente. Hoy, las fronteras ya no son geográficas, sino culturales y espirituales. Como señala el Papa Francisco, estamos llamados a ser una «**Iglesia en salida**» que recorre las

«periferias existenciales».

¿Qué entendemos por periferias? Representan la falta de sentido, el vacío existencial, la soledad, la ausencia de Dios y la desesperanza.

Nuestra misión es habitar periferias, cruzar fronteras y abrir caminos. No siempre implica atravesar océanos; a menudo, significa cruzar la calle. Es adentrarse donde Cristo no es conocido y llevar su mensaje allí donde resulta incómodo.

La Iglesia enfrenta el desafío de hacer de la proclamación una fuerza transformadora. Siguiendo la exhortación de San Juan Pablo II en *Ecclesia in Europa*, resulta imperativo abordar el contexto actual a través de un primer anuncio y un nuevo ardor misionero (nuevo anuncio).

Dos actuaciones prácticas y una consecuencia:

- **El primer anuncio debe constituir un lugar prioritario y central en la acción pastoral.**
- Pasar «de una pastoral de mera conservación a una **pastoral decididamente misionera**».
- Esto exige una conversión personal y pastoral.

La Iglesia de Mallorca posee una arraigada conciencia misionera que no debe perder, pues sin la misión *ad gentes*, la Iglesia se apaga y marchita. Como afirmaba Pablo VI en la *Evangelii nuntiandi*, la evangelización constituye su identidad más profunda: «existe para evangelizar» (EN 14).

En esta hermosa tierra he sentido el llamado a compartir mi fe, construyendo iglesia y comunidad. Ser misionero es, para mí, la forma concreta de vivir la fidelidad en el momento presente.

Catalina Albertí Victory
PRESENTACIÓ

Joan Bauzà i Bauzà
LES MISSIONS COM A INSPIRACIÓ AL SEGLE XXI

Jaume Antoni Obrador Adrover
LA PARRÒQUIA DE RABIRO AL BURUNDI FA VINT-I-CINC ANYS

Obinna Nicodemus Okoye
DE NIGERIA A MALLORCA: UNA EXPERIENCIA DE FE COMPARTIDA

Yosbel Lazo Cordero
DESDE CUBA

CENTRE D'ESTUDIS TEOLÒGICS
DE MALLORCA